

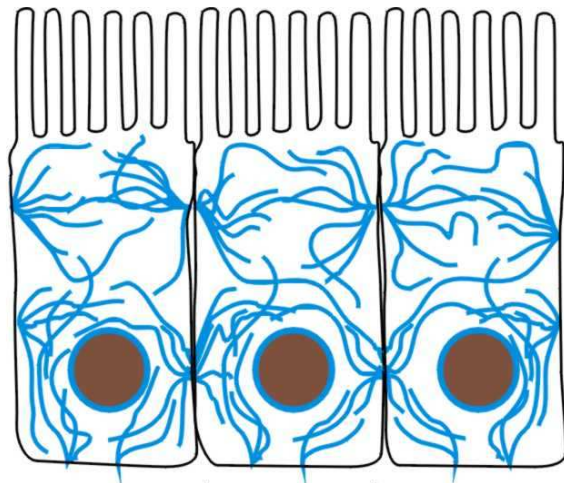
CYTOSKELET

Cytosol: gelová hmota vyplňující prostor uvnitř buňky
mezi organelami

Ve světelném mikroskopu se jeví jako amorfní matrix

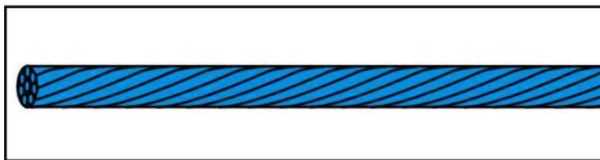
Techniky elektronové mikroskopie a imunofluorescence
odhalily, že cytosol je vysoce strukturovaný:
soustava vláken - cytoskelet

Strukturální elementy cytoskeletu

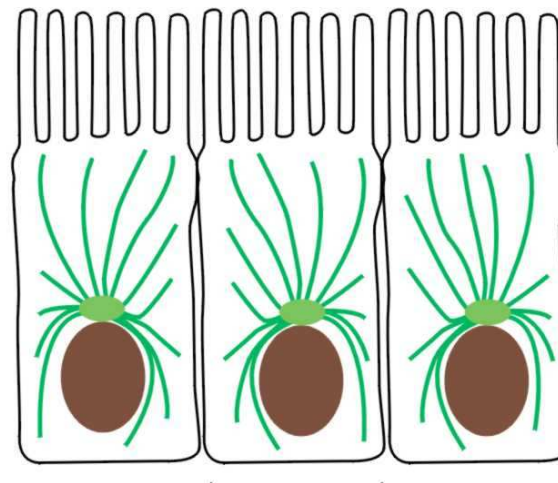

25 μm

střední filamenta

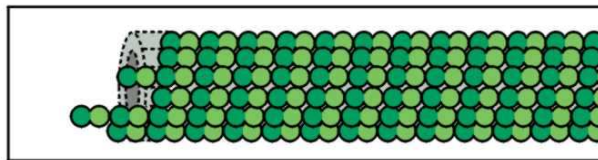
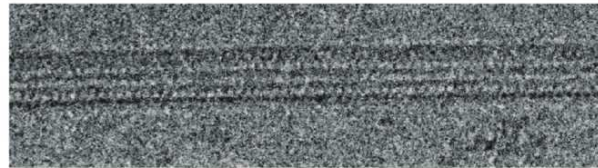

25 nm

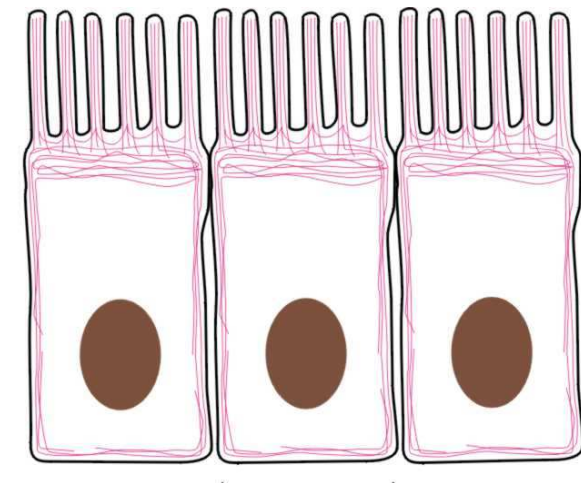

25 μm

mikrotubuly

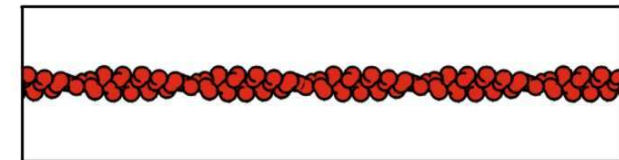
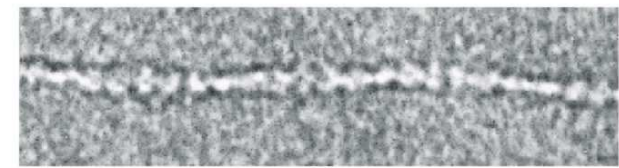

25 nm

25 μm

aktinová filamenta

25 nm

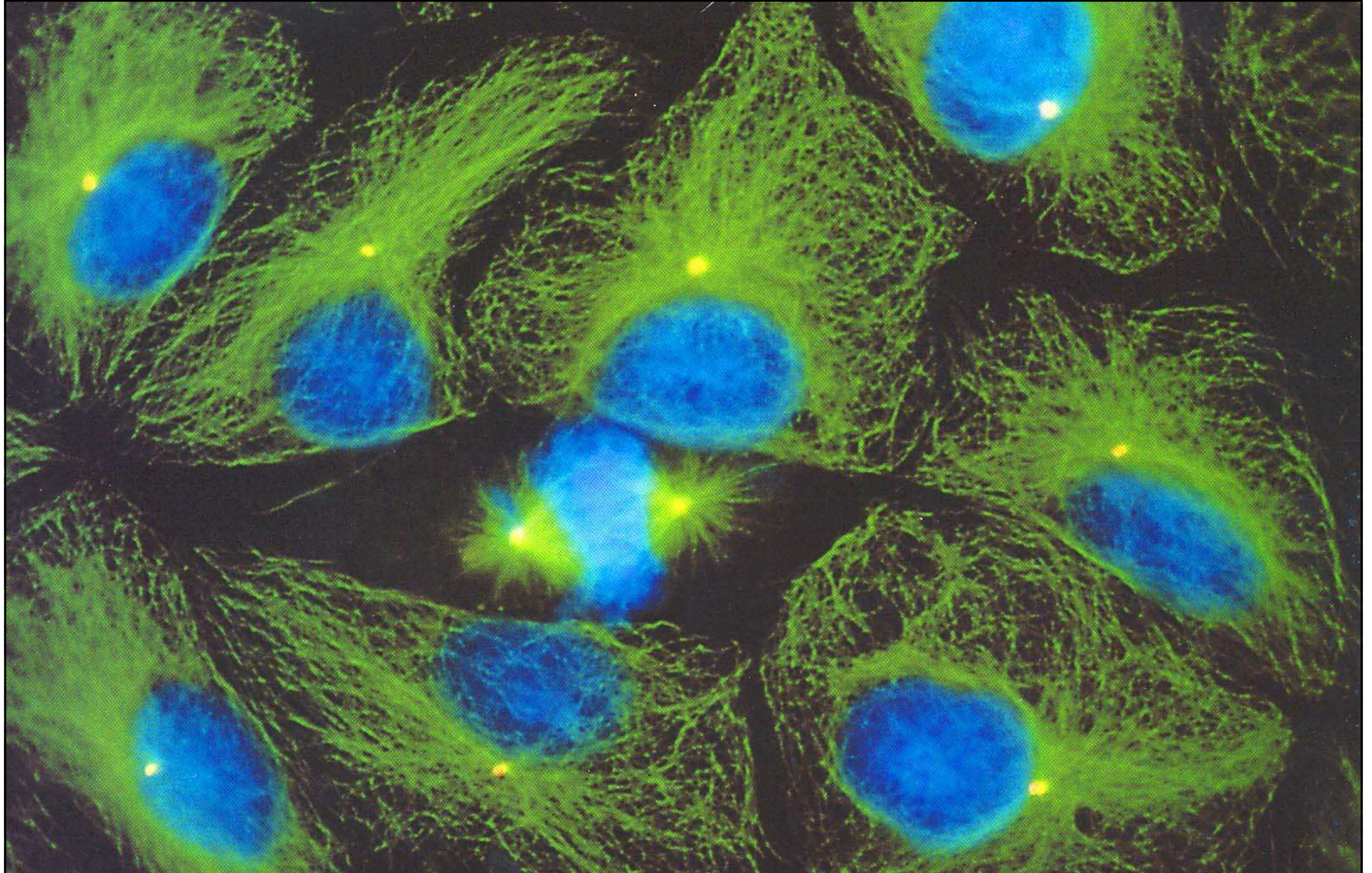
© Espero Publishing, s.r.o.

Střední filamenta

Mikrotubuly

Mikrofilamenta

Mikrotubuly ve fluorescenčním mikroskopu

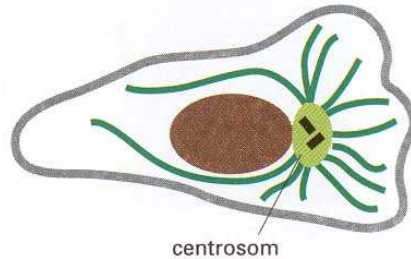

Lokalizace mikrotubulů

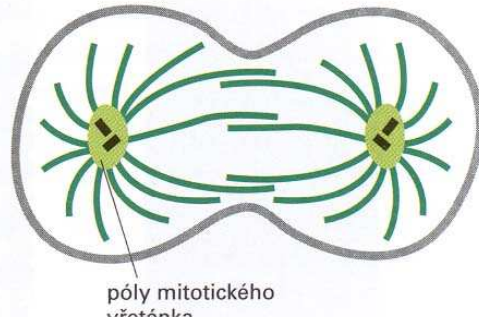
Sylabus lékařské biologie 2008

Přednášky v buňce

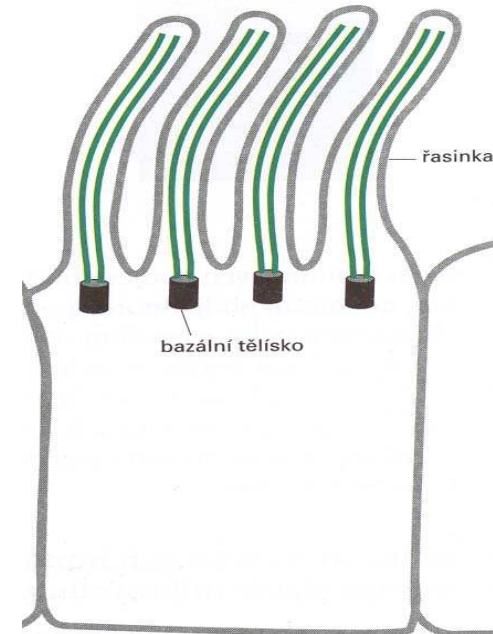
(A) buňka v interfázi

(B) dělicí se buňka

buňka s řasinkami

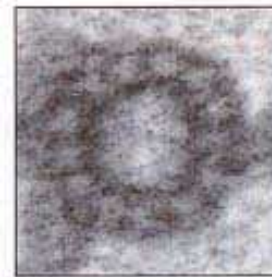

obrázek 16-8. Tři typická místa výskytu

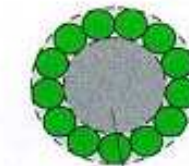
Funkce mikrotubulů: udržování struktury buňky, topologie organel, segregace chromosomů při mitóze a meióze, pohyb řasinek a bičíků

Vlastnosti a ultrastruktura mikrotubulů

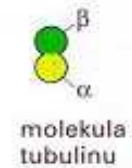
- Struktura: duté trubičky se stěnou, která se skládá ze 13 protofilament
- Průměr: vnější 25 nm
vnitřní 15 nm
- Monomery: α -tubulin
 β -tubulin
(γ -tubulin)
- Funkce:
pohyb buňky (řasinky a bičíky)
Organizace a udržování tvaru buňky
Pohyb chromosomů
Topologie a pohyb organel

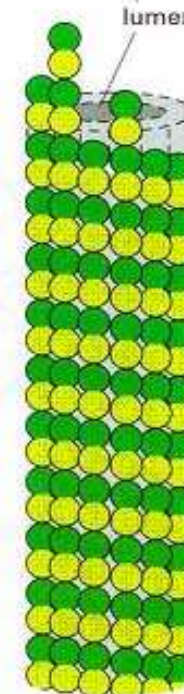
(A)

(C)

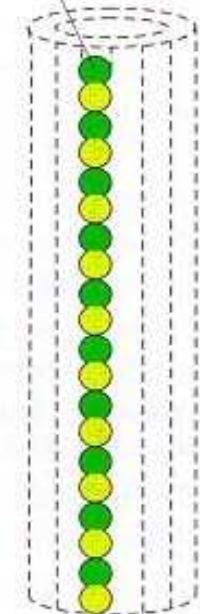
molekula tubulinu

mikrotubulus

(D)

protofilamentum

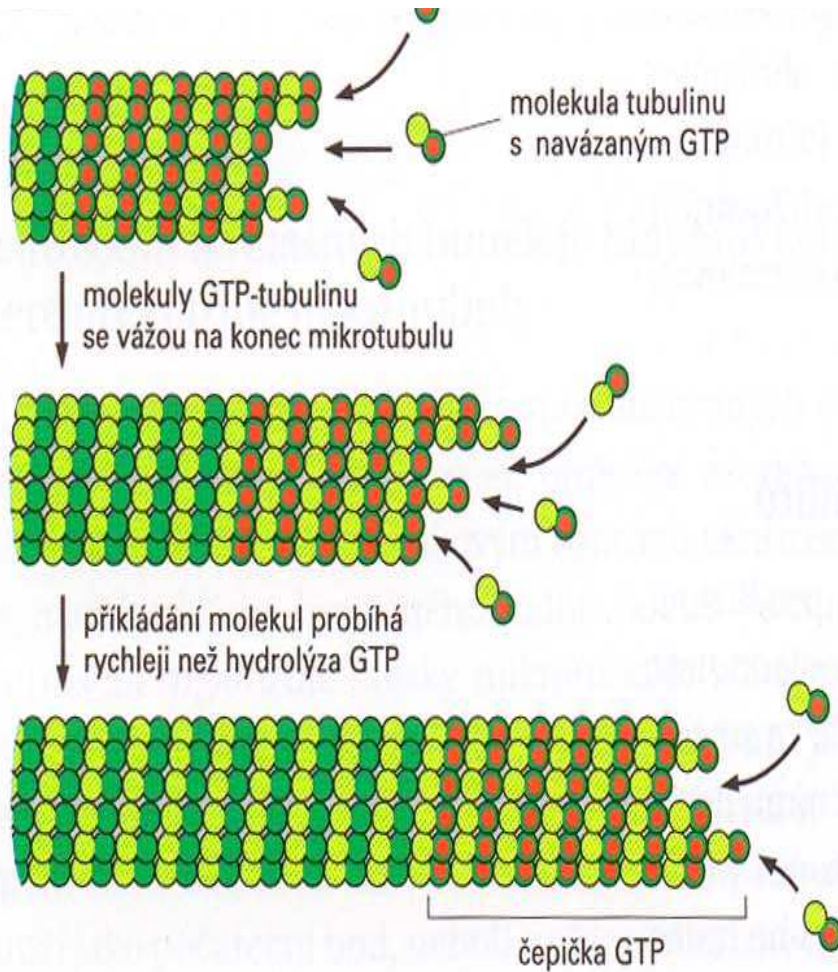
(+)-konec

(-)-konec

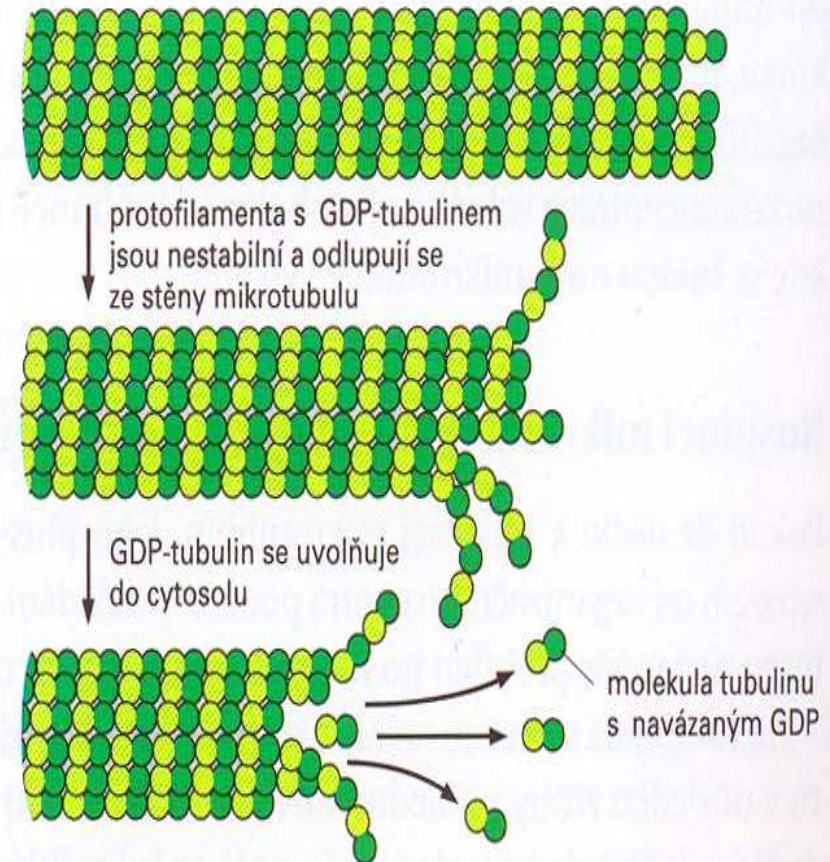
(E)

Dynamická instabilita mikrotubulů a polarizace MT

rostoucí mikrotubulus

zkracující se mikrotubulus

Proteiny asociované s mikrotubuly:

Nemotorové:

MAP1 – 4

neurity a dendrity

polymerace MT

elongace MT

Tau

neurity

Motorové:

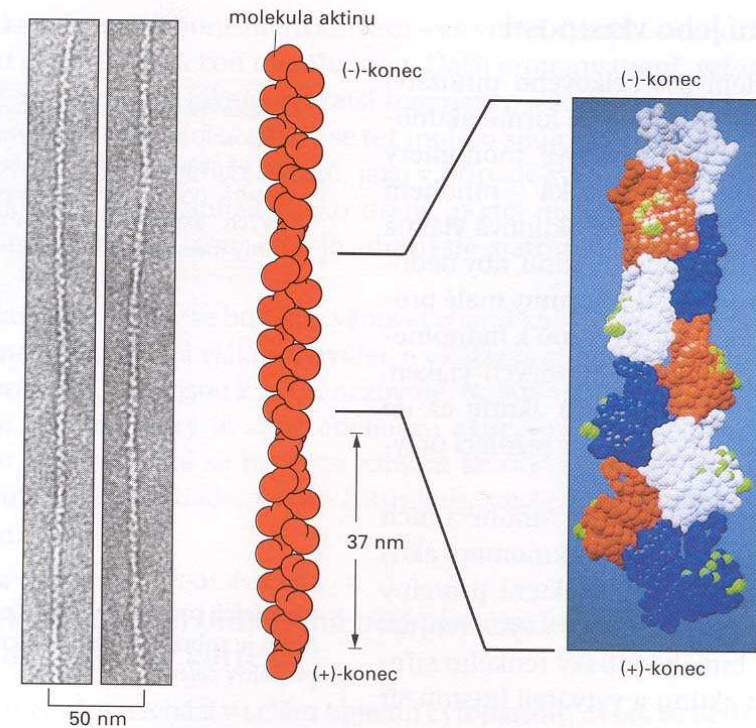
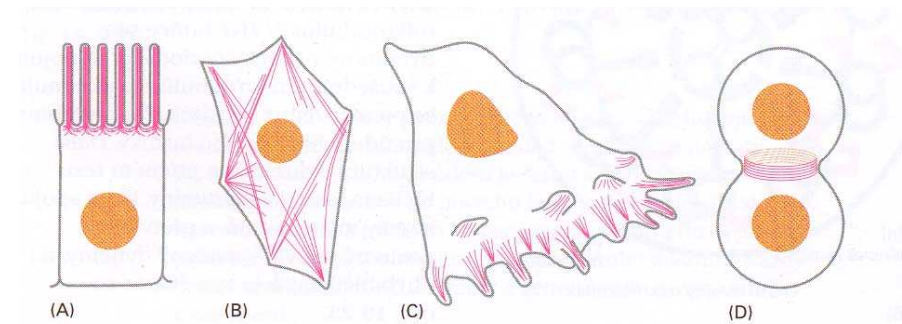
kinesin → +

dynein → -

Aktinová mikrofilamenta

lokalizace v buňce a ultrastruktura

Vlastnosti mikrofilament:
Struktura: dva šroubovitě vinuté
řetězce F-aktinu
Průměr: 7 nm
Monomery: G-aktin

Funkce mikrofilament:

svalová kontrakce

améboidní pohyb

pohyb částí buňky

proudění cytoplasmy

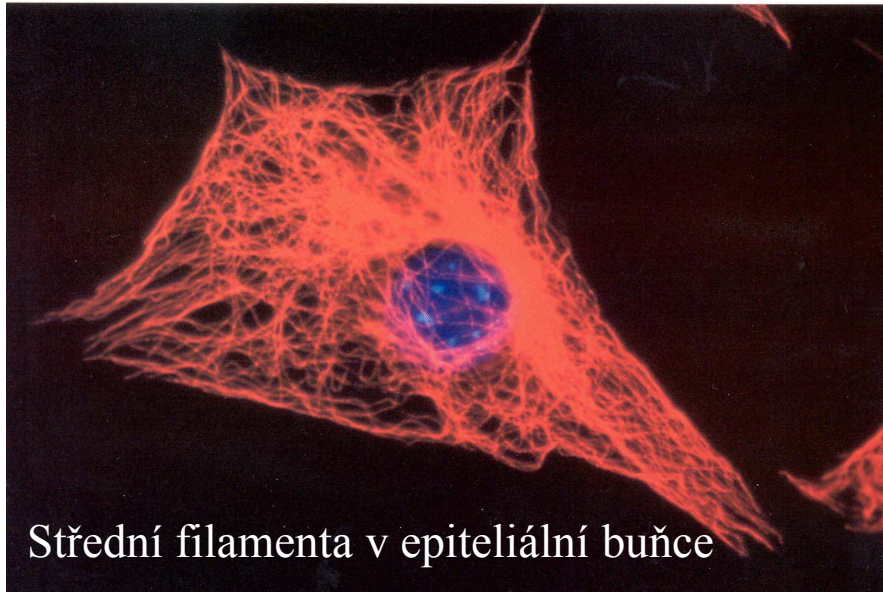
cytokineze dělení cytoplasmy

Proteiny vázající se s aktinem:

Fragmin	fragmentuje aktinová filamenta
Gelsolin	fragmentuje aktinová filamenta, tvoří příčné vazby
Profilin	umožňuje výměnu navázaného ATP za ADP
α-aktinin	tvoří kontraktilní prstence aktinu
Filamin	spojuje aktinová filamenta do gelové struktury
Myosin I	pohyb měchýřků podél aktinových filament
Myosin II	vzájemné klouzání aktinových vláken
Spektrin	připojuje aktin k plasmatické membráně
Talin	připojuje aktin k transmembr. proteinům
Tropomyosin	vazba aktinu a myosinu ve svalových vláknech
Vinculin	připojuje aktin k plasmatické membráně

Střední (intermediální) filamenta

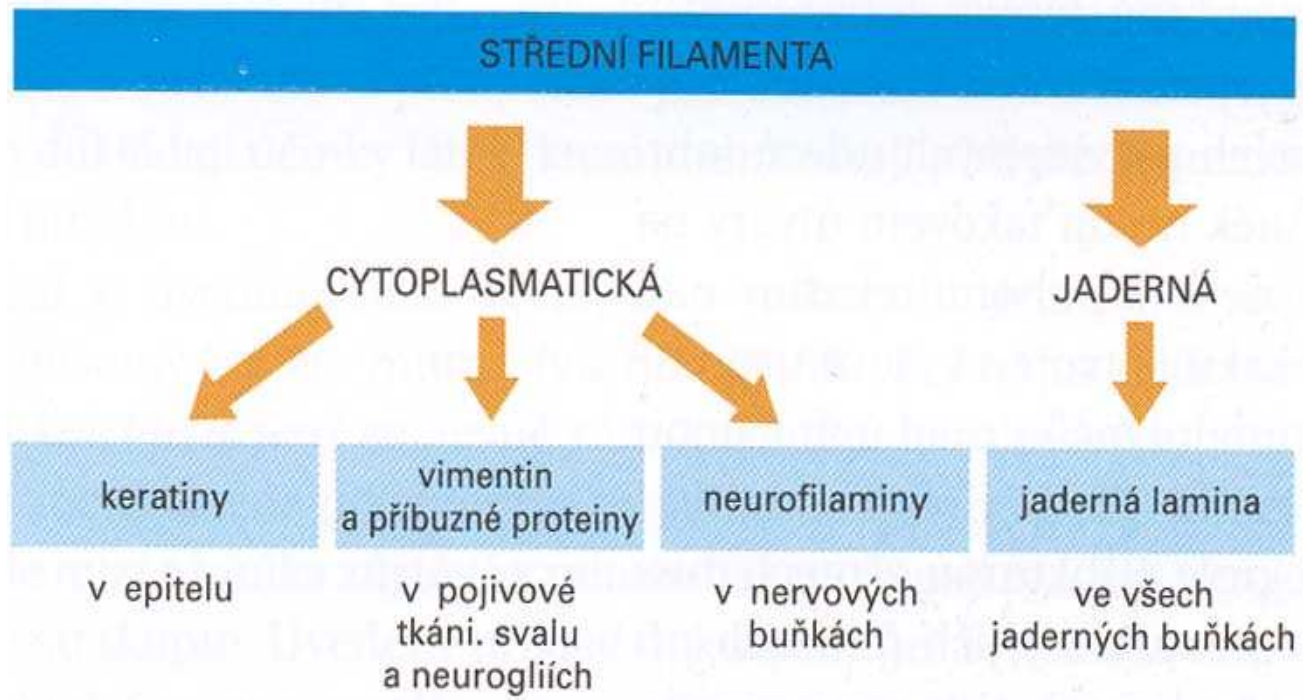

Vlastnosti středních filament:

Struktura: 8 protofilament spojených end-to-end

Průměr: 8 – 12 nm

Monomery: různé proteiny

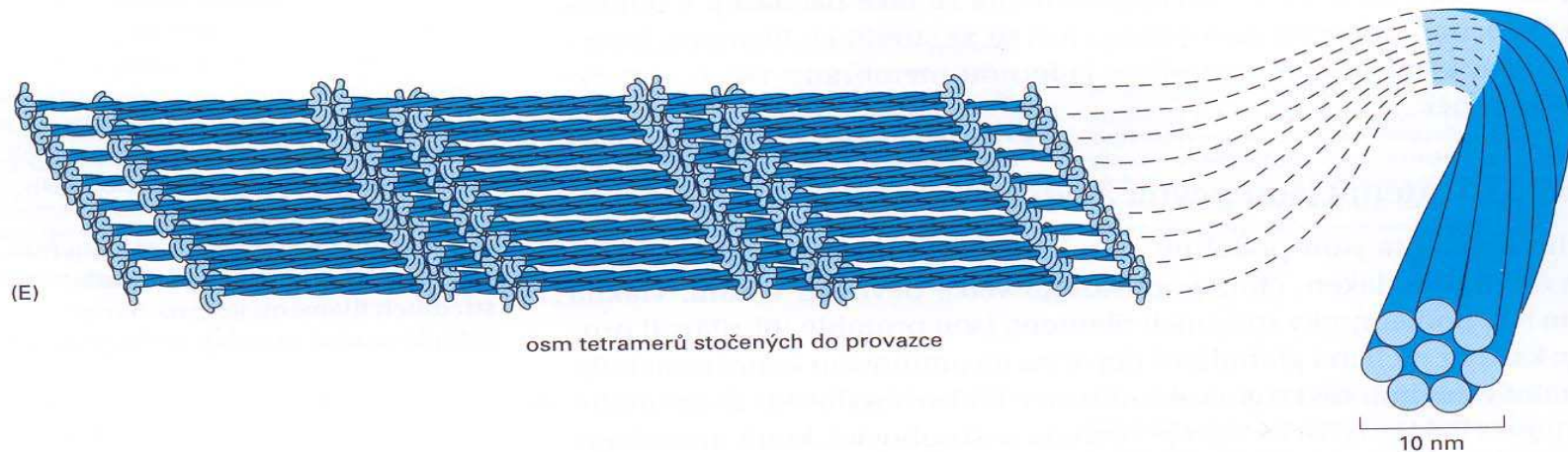
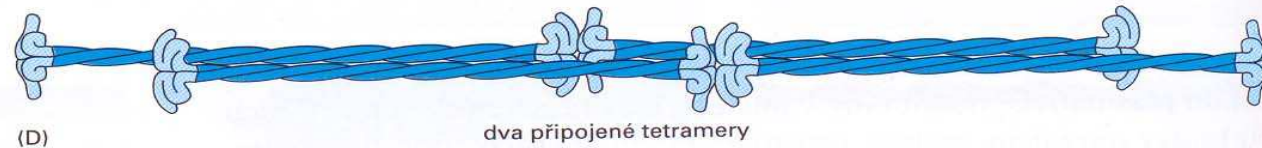
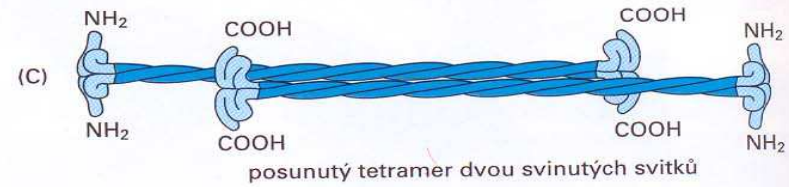
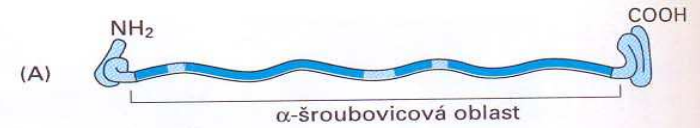
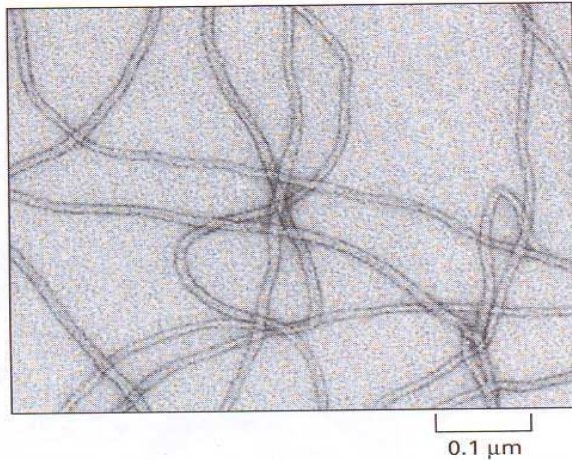

Třídy intermediárních filament:

Cytokeratiny	epiteliální buňky	mechanické vlastnosti
Vimentin	fibroblasty	udržování tvaru buňky
Desmin	svalové buňky	strukturální podpora kontraktilních vláken
Neurofilaminy	neurony	zpevnování axonů nervové buňky
Lamin A,B,C	jaderný obal	zajišťování pevnosti jádra a jaderného obalu

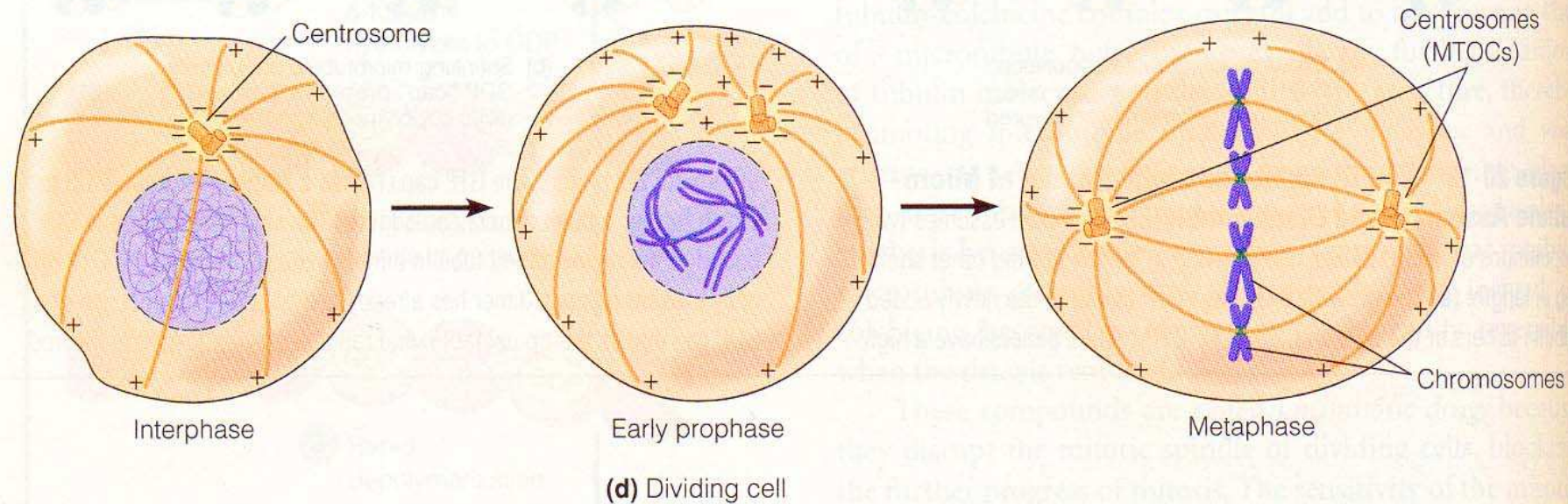
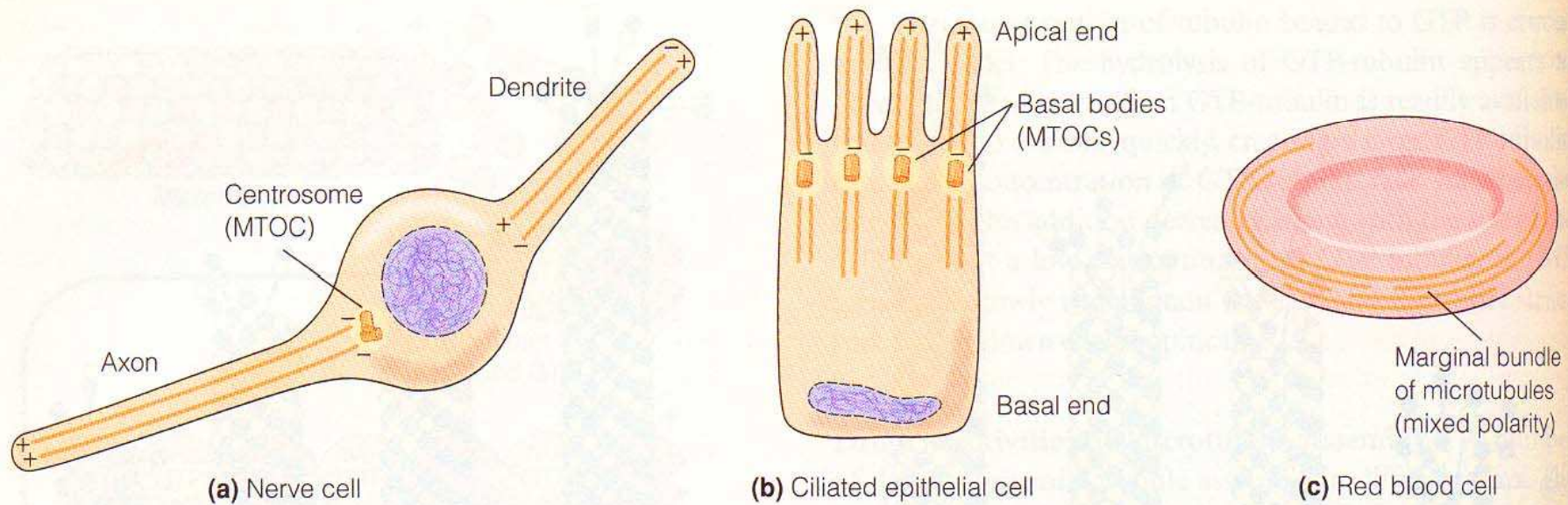

Organizace a skládání intermediárních filament

Polarizace mikrotubulů v buňce

Figure 20-14 The Effects of Microtubule Polarity on MT Orientation in Animal Cells. In the cell, the distribution of most

with their plus ends toward the tip of the cilia. (c) Mature human red blood cells have no nucleus or MTOC. However, microtubules of mixed

Mikrotubulární struktury v buňce:

9 + 2 homology

centriol

řasinky

bičíky

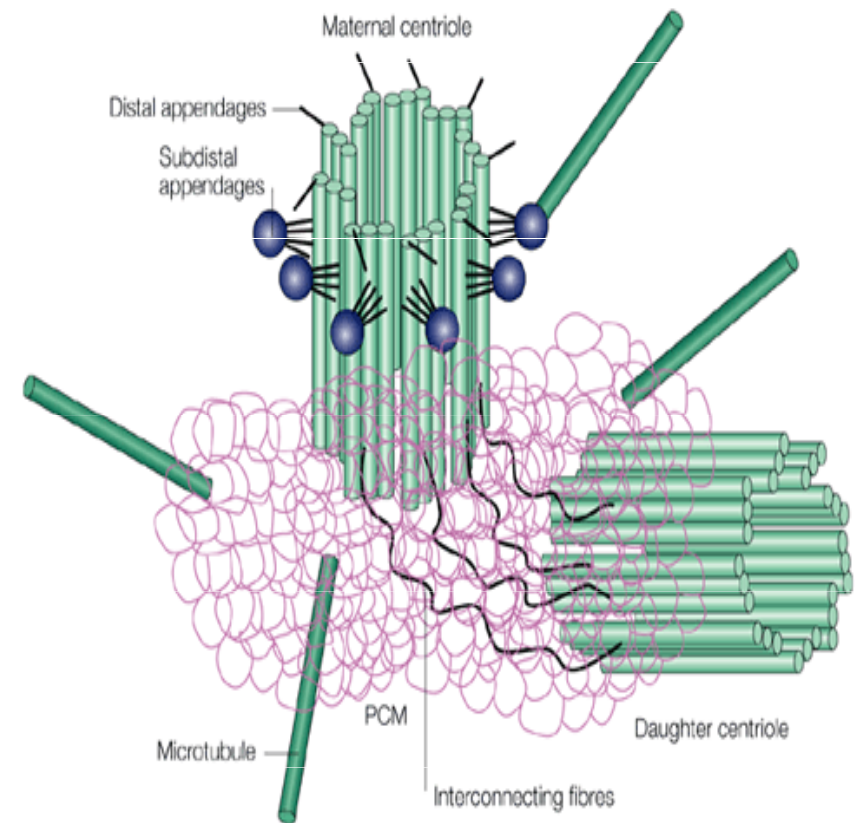
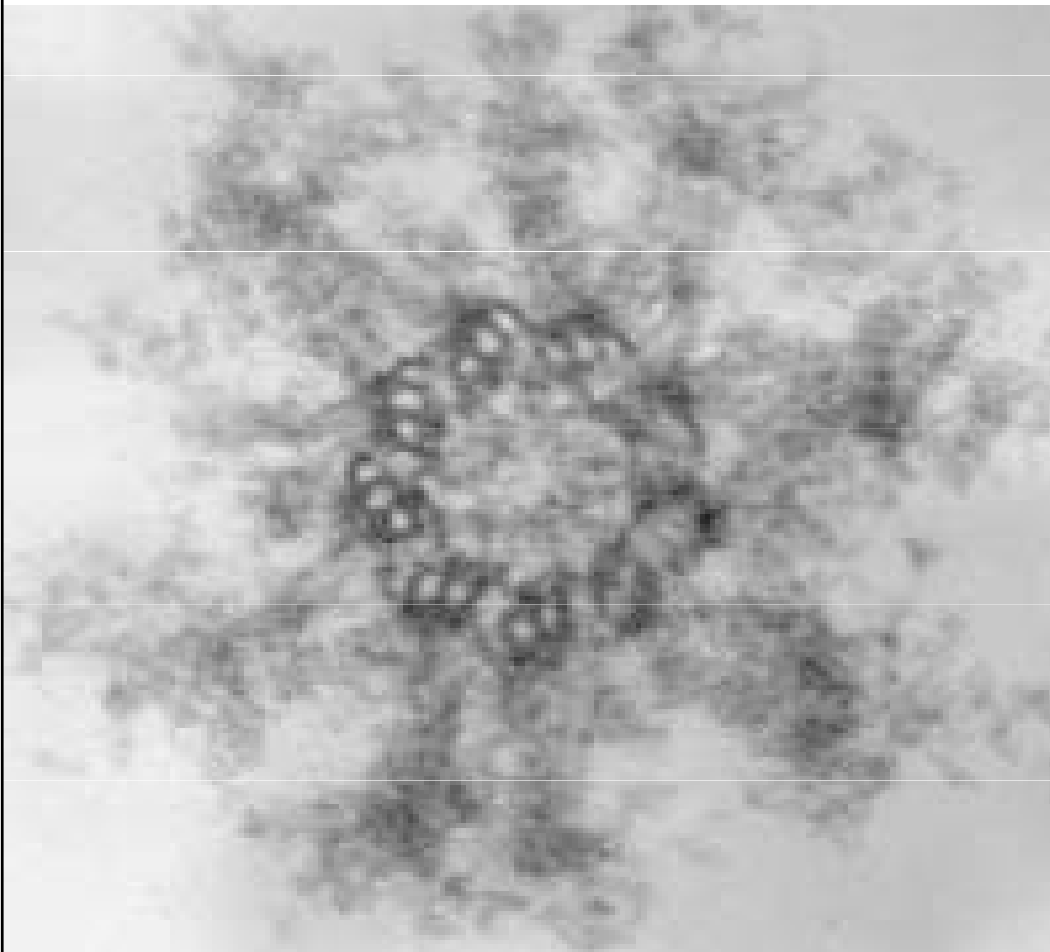
bazální tělísko

dělicí vřeténko

preprofázický svazek

Centrosom

ultratenký řez a schema uspořádání

MOLEKULOVÉ MOTORY

molekuly asociované s mikrotubuly a aktinovými mikrofilamenty. Které mají schopnost konat práci – zpravidla pohyb jiných struktur podél cytoskeletálních vláken

Mikrofilamenta

myozin

ATP

Mikrotubuly

kinezin

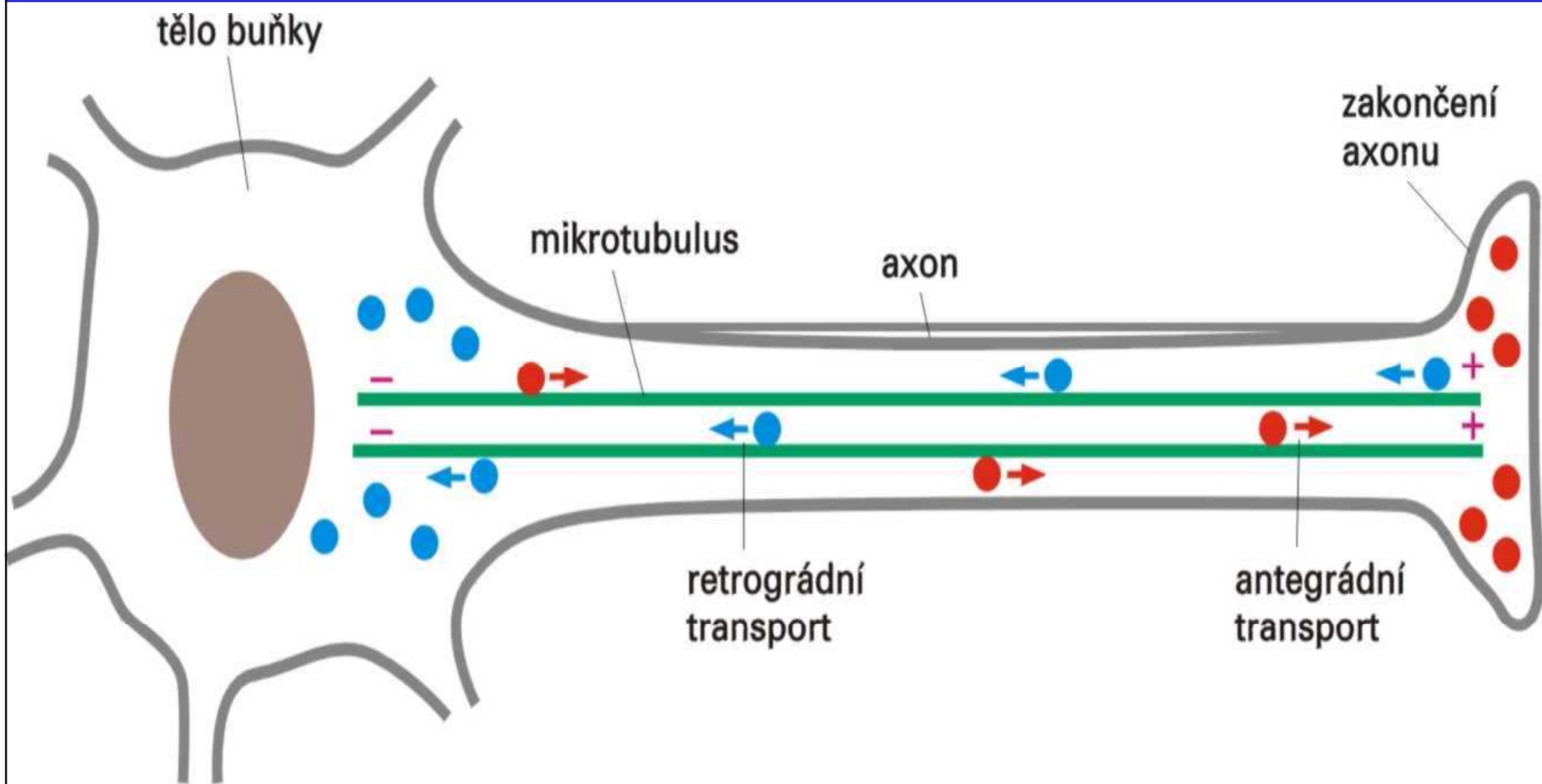
ATP

dynein

ATP

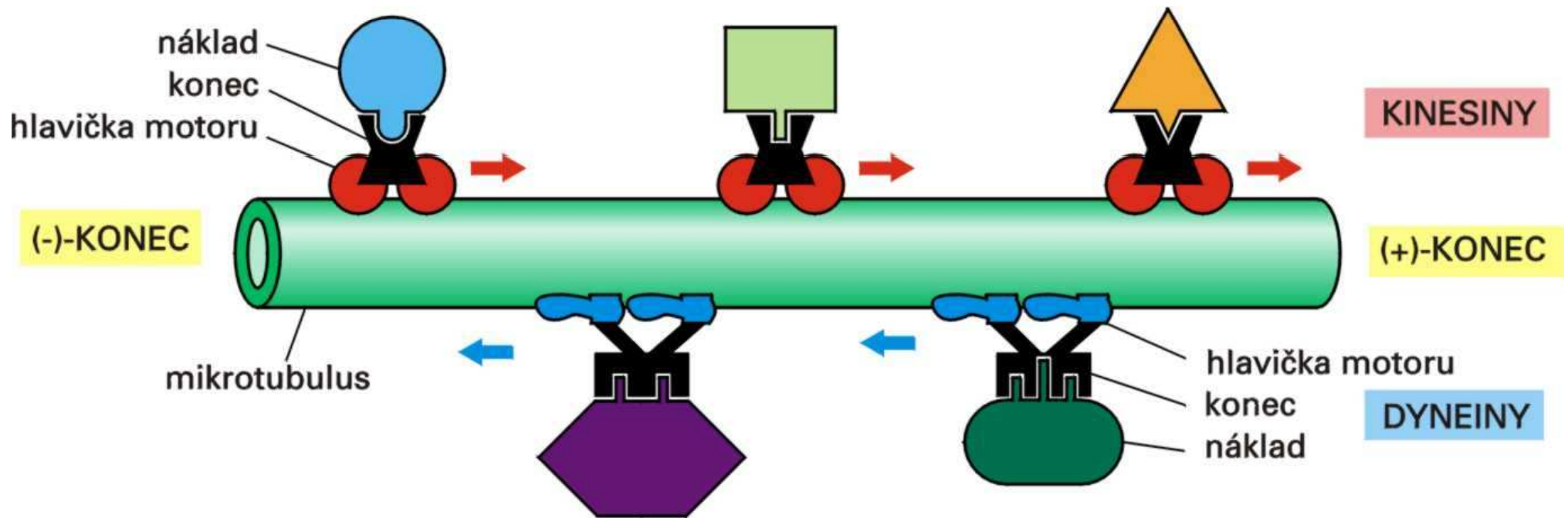
Transport podél mikrotubulů axonu nervové buňky

v

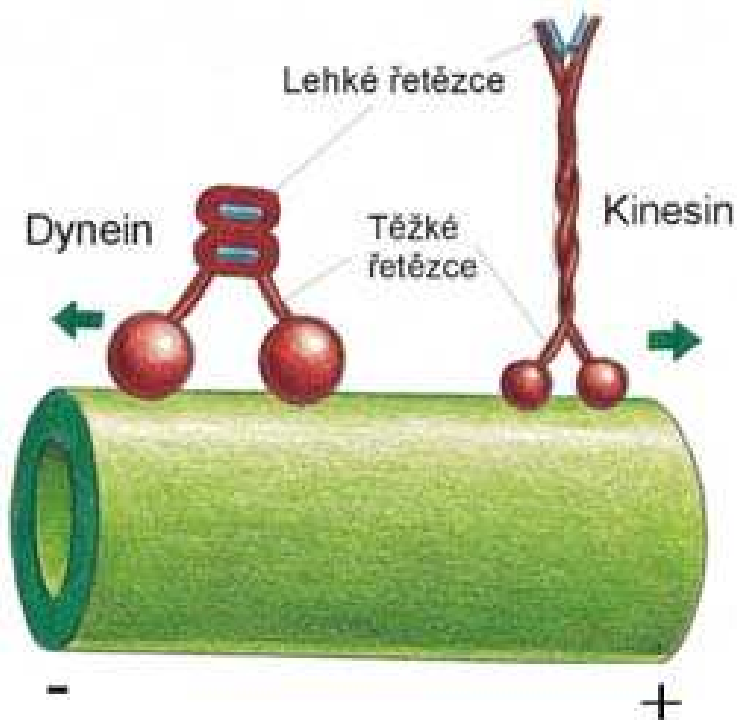

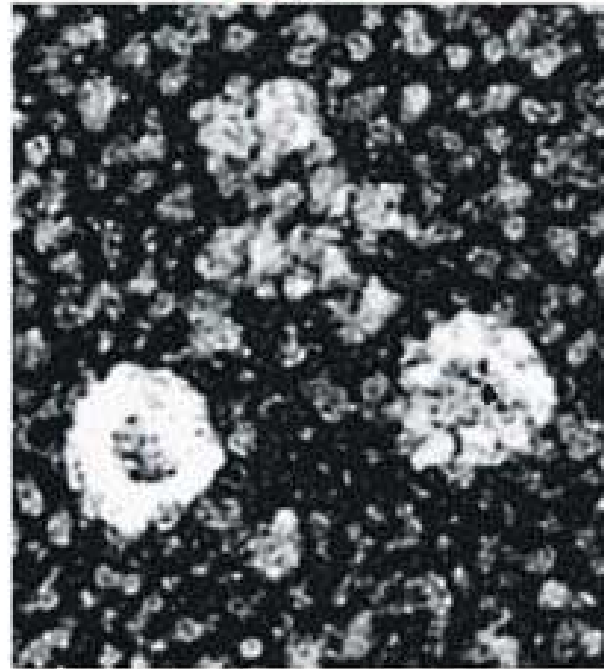
Molekulové motory, transportující náklady podél mikrotubulů

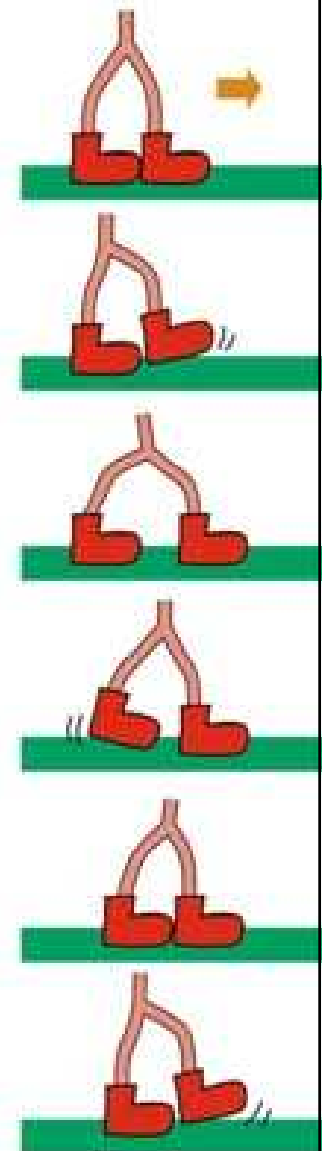
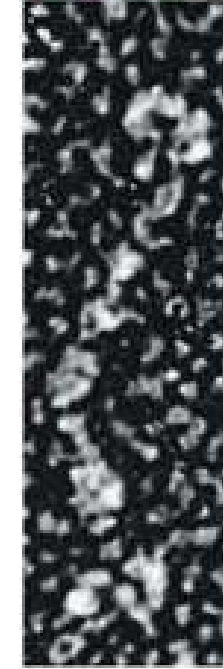
Molekulové motory spojené s mikrotubuly

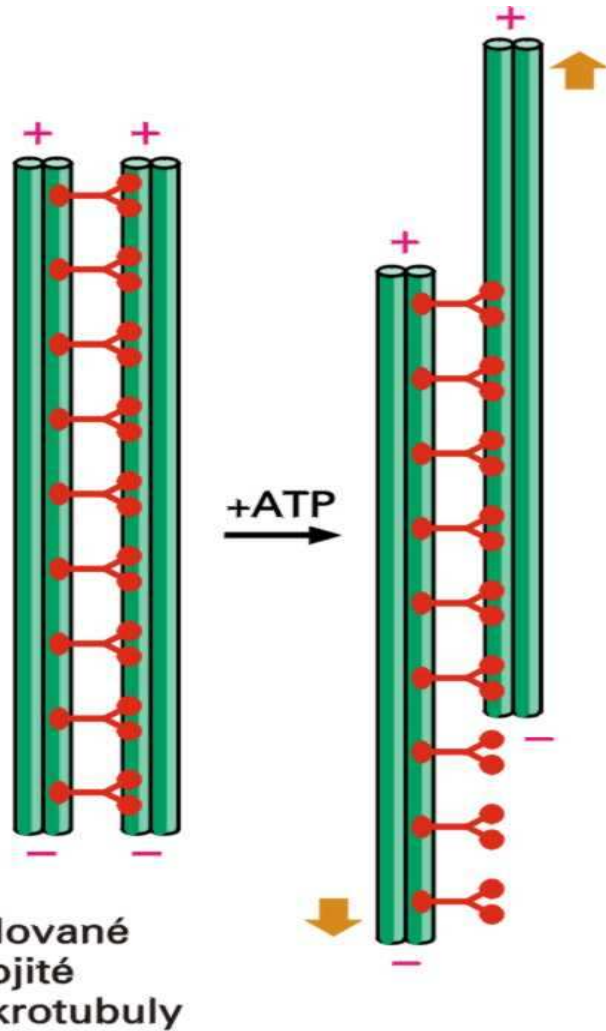
Dynein

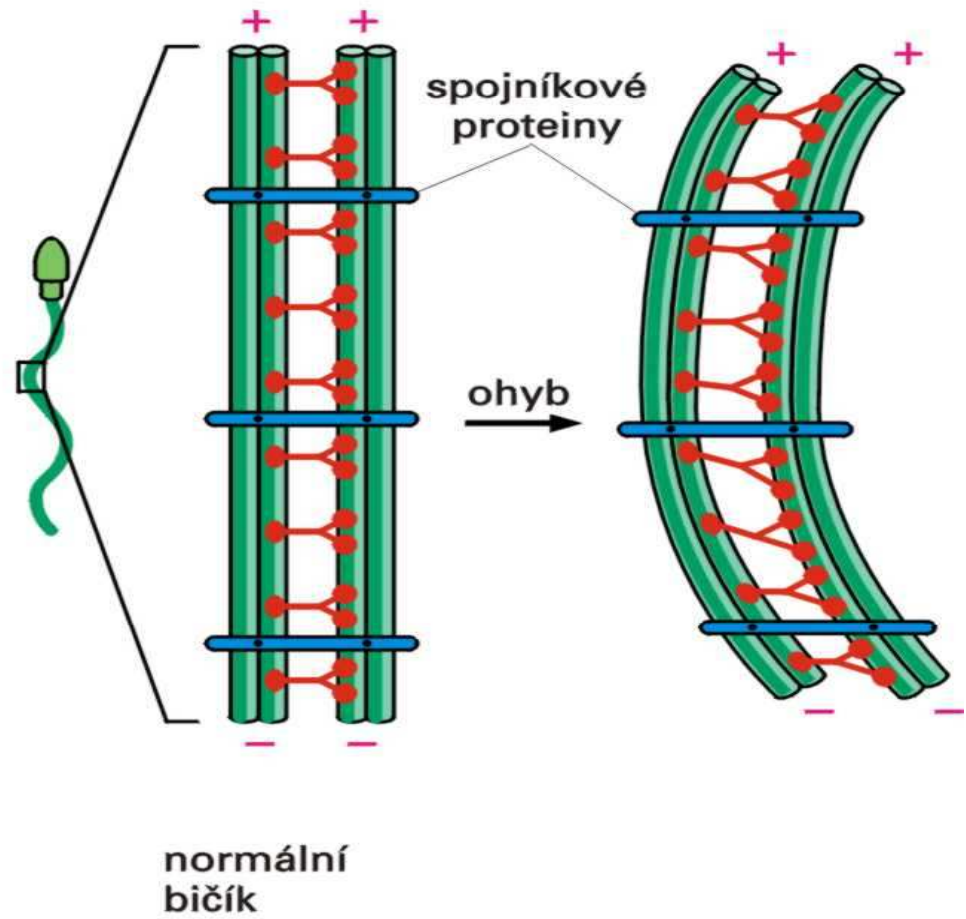
Kinesin

Pohyb dyneinu podél MT způsobuje ohyb bičíku

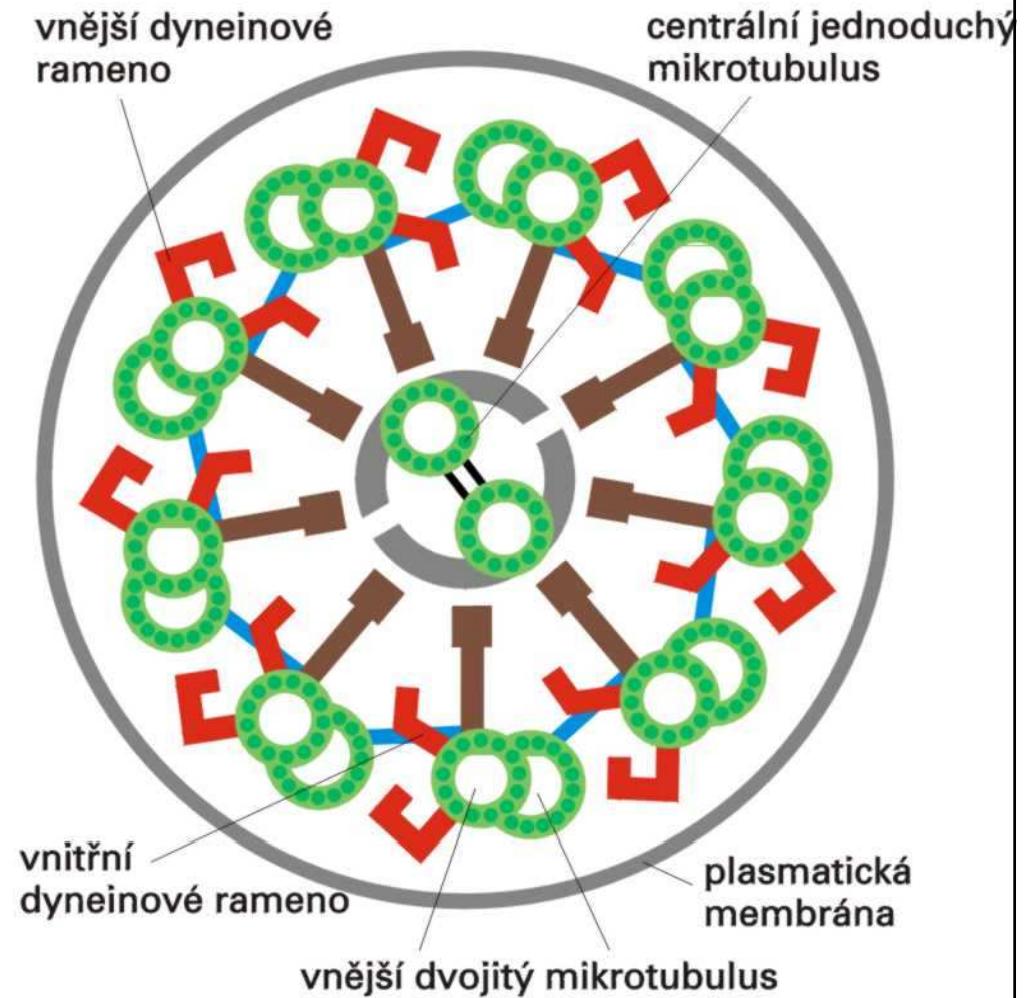
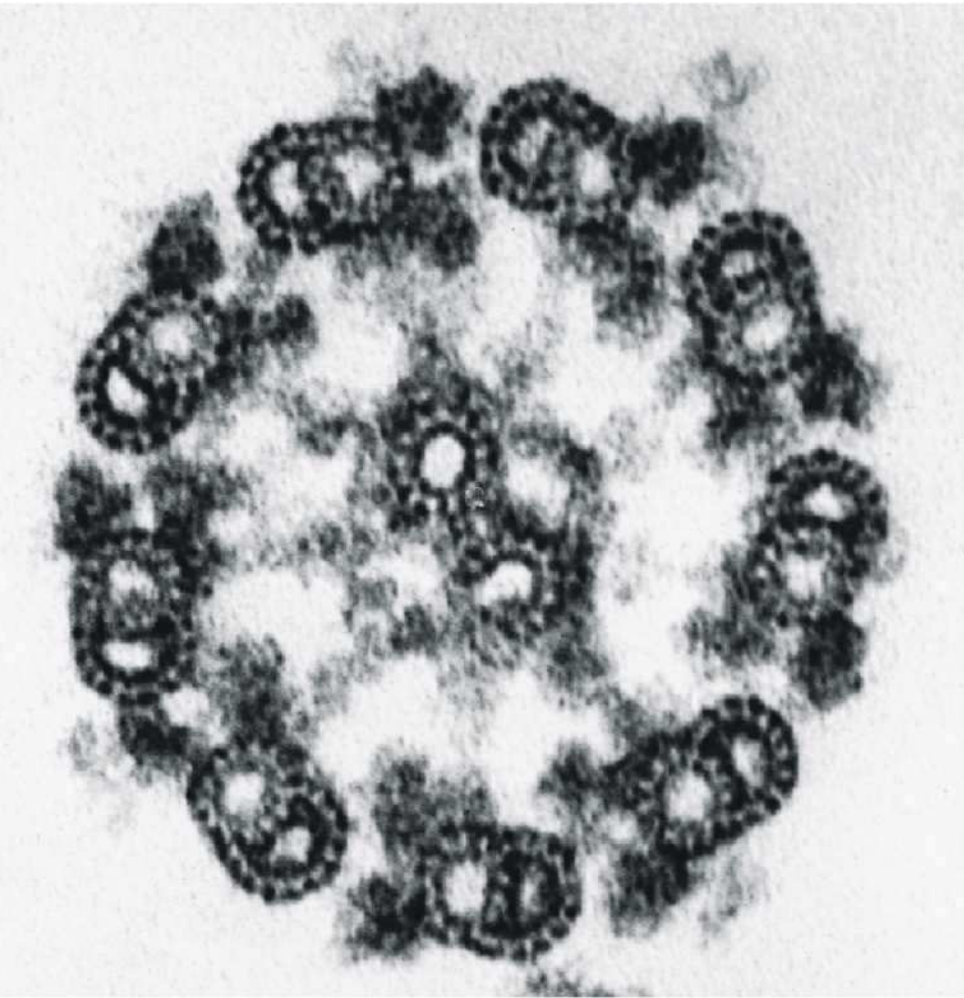
(A) dynein způsobuje klouzáni mikrotubulů

(B) dynein způsobuje ohýbání mikrotubulů

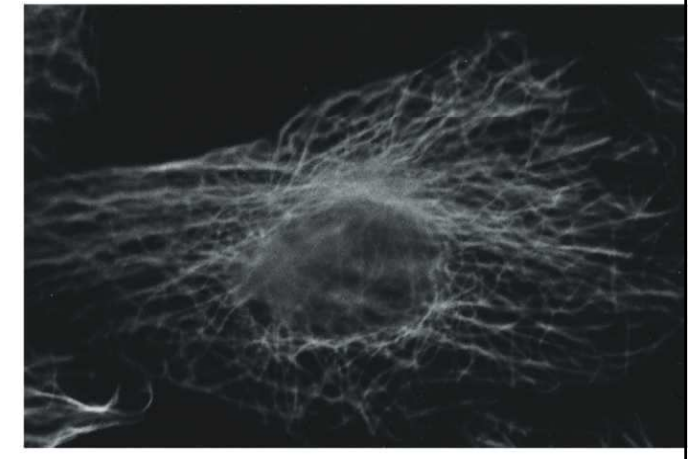
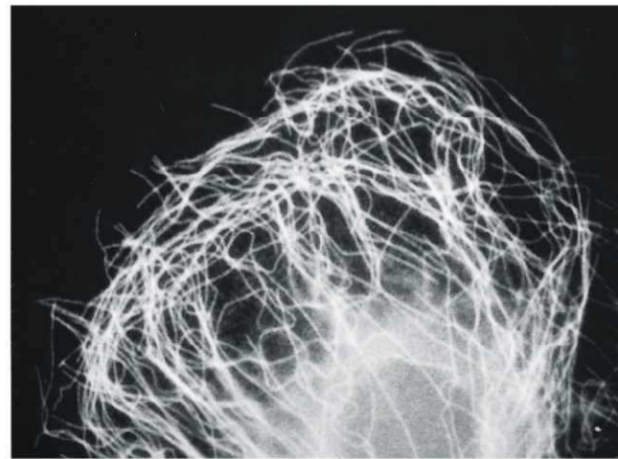
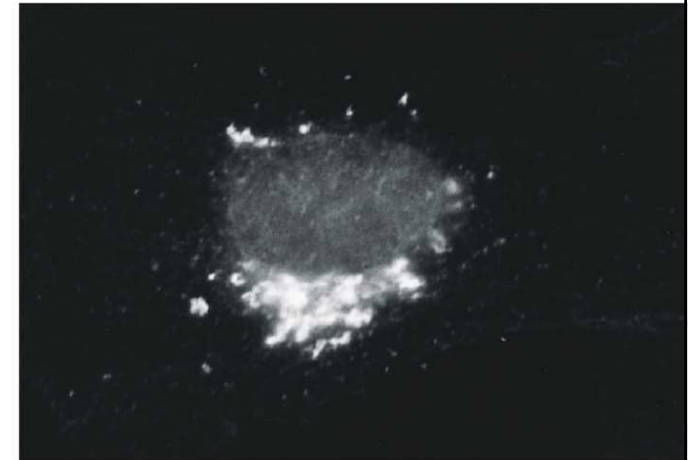
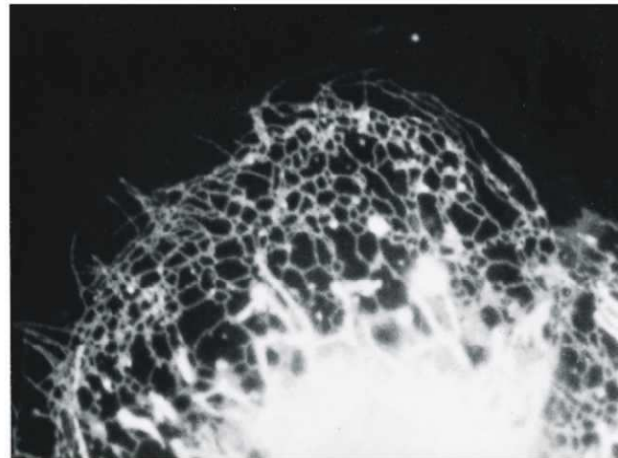
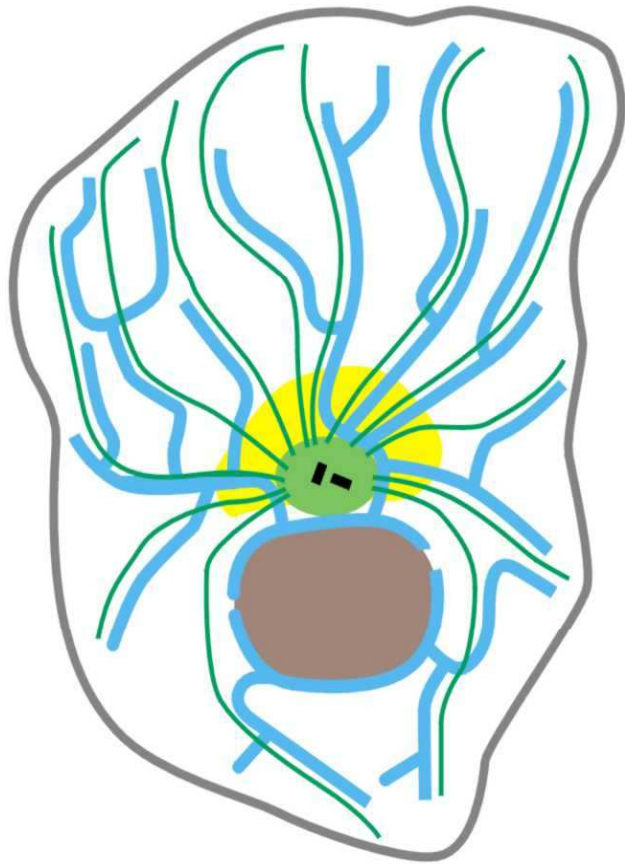
Uspořádání mikrotubulů v řasince a bičíku

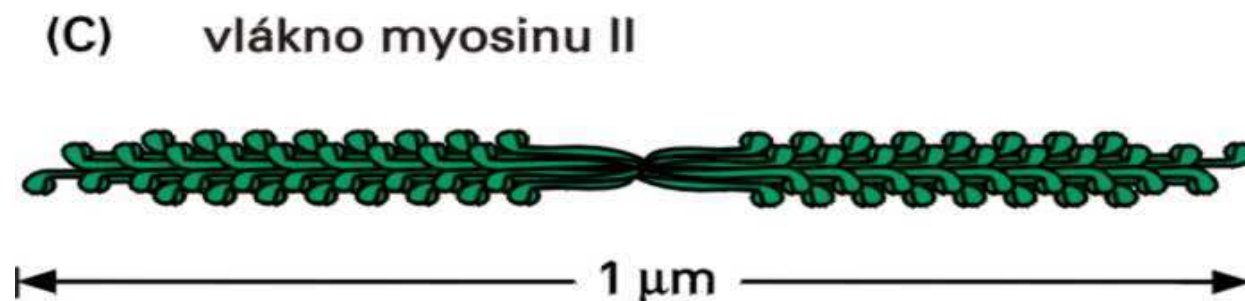
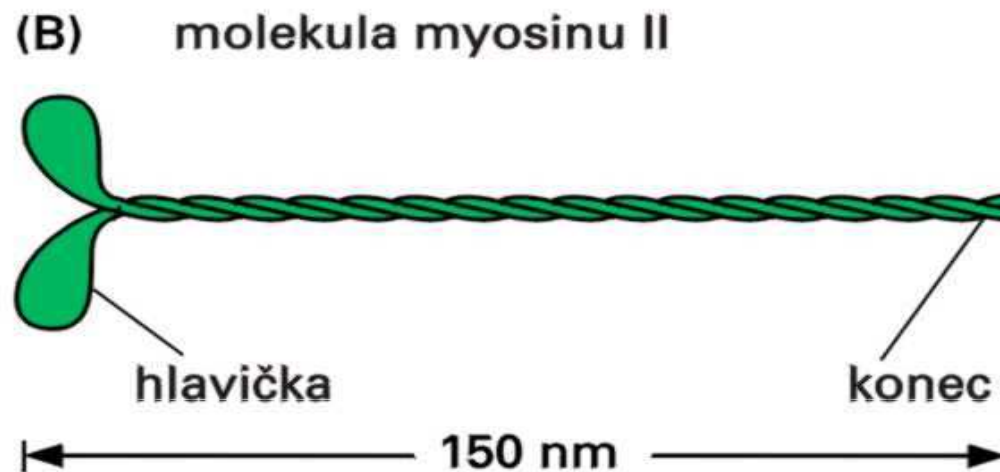
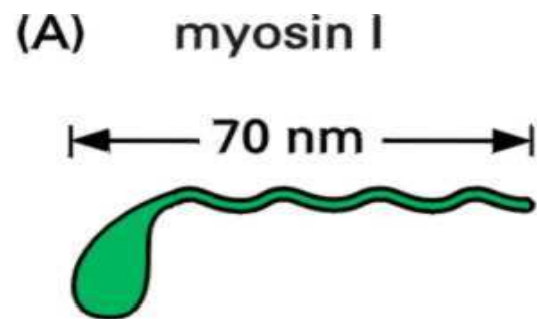
Topologie organel je udržována pomocí mikrotubulů

ER

GA

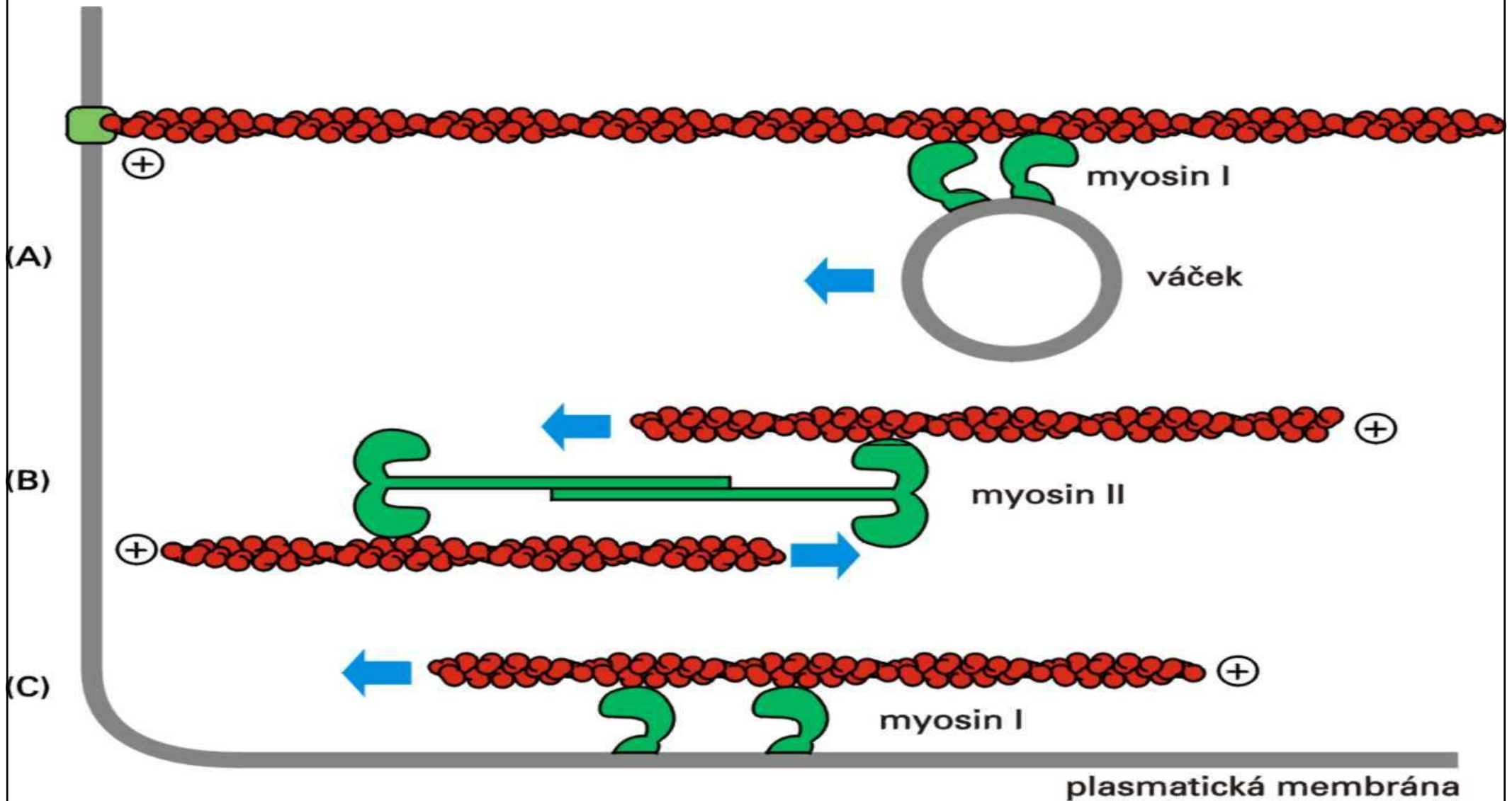

- Myosiny

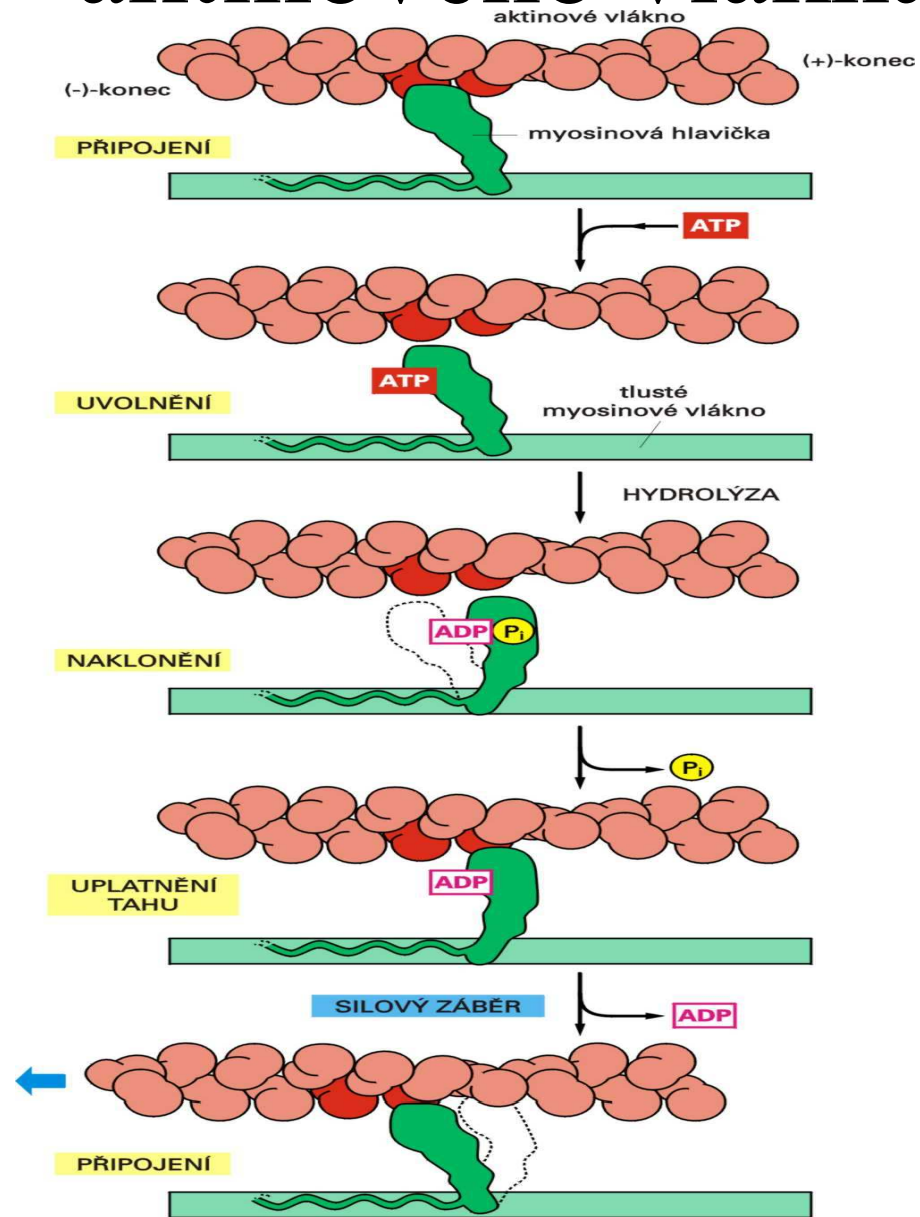

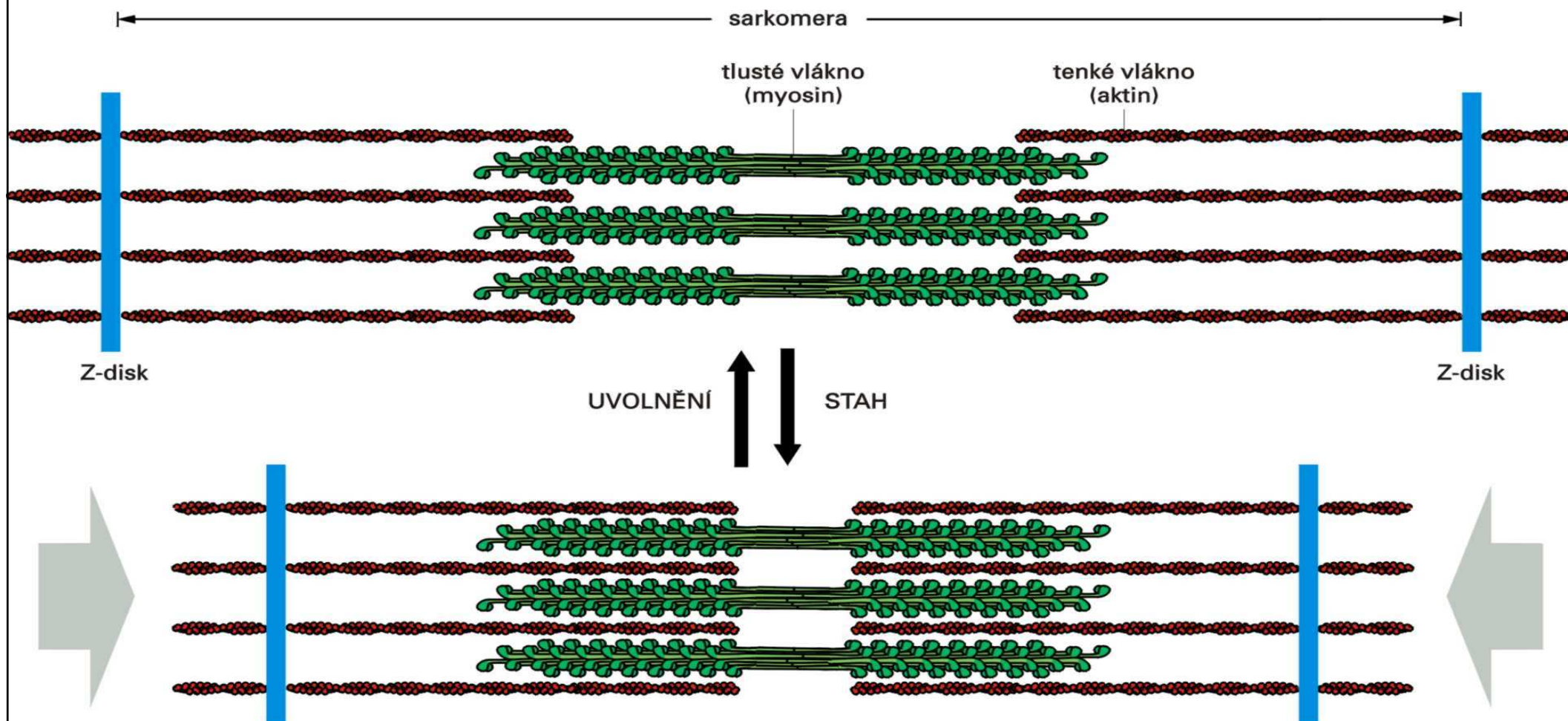
Některé funkce myosinu I a myosinu II v eukaryontních buňkách

„Kráčeni“ molekuly myosinu podél aktinového vlákna

Vysvětlení svalového stahu

A number of **diseases** have been attributed to defects in transport along microtubules.

- ◆ Defects in protein subunits of **particles** (rafts) that carry cargo proteins to the tips of cilia & flagella lead to **polycystic kidney disease & retinal degeneration** in mammals.
  - A non-motile primary cilia in kidney epithelial cells fails to develop in this disease.
  - Development of retinal rod & cone photoreceptors from non-motile cilia is also impaired.

◆ **Kinesin defects:**

- Some **neurodegenerative diseases** are associated with defects in kinesin-mediated long distance transport of materials along microtubules.
- Some types of **cancer** are associated with abnormalities of kinesins involved in mitosis.
- **Ciliary and flagellar defects** can also arise from deficiency of kinesins involved in transport of cargo to the tips of cilia and flagella.

